
Wet werkelijk rendement box 3 - Consultatie

2023-10-17

Contents

1	Persoonlijk standpunt	2
2	Klein gokje, grote gevolgen	3
3	Zelfde beleggingsresultaat, ongelijke belasting	4
4	Gedwongen verkoop na koersstijging	4
5	10,000 transacties per jaar	5
6	Is Bitcoin geld?	7

Ik zou graag enkele mogelijke nadelen van dit nieuwe stelsel willen voorleggen voor mensen die Bitcoin of andere cryptomunten bezitten, ontvangen als salaris, gebruiken voor betalingen. Ik verdacht dit stelsel een ongekende administratieve last gaat opleveren, omdat voor elk gekocht ijsjede koerswinst in euro's bijgehouden moet worden. Ook verwacht ik dat veel mensen betalingsproblemen gaan krijgen door de hoge volatiliteit in combinatie met het belasten van papieren winst.

Volgens sommige studies¹ zijn er twee miljoen crypto beleggers in Nederland en het is denkbaar dit aantal de komende decennia stijgt - als het geen hype bleek te zijn. In het huidige voorstel wordt hier totaal geen aandacht aan besteed.

---

¹<https://www.emerce.nl/nieuws/aantal-cryptobezitters-stagneert-2-miljoen>

1 Persoonlijk standpunt

Dit stelsel is verre van marktneutraal. Het maakt het onaantrekkelijk om in riskante projecten te investeren, omdat volaliteit fiscaal zwaar en asymmetrisch² gestraft wordt.

Ik vind het ook zorgwekkend dat sectoren met de grootste lobbykracht (vastgoed, familiebedrijven) zomaar uitgezonderd worden en pas bij echte verkoop belasting hoeven te betalen.

Innovatie wordt dus dubbel fiscaal afgeremd: innovatieve projecten kunnen nog niet voor uitzonderingen lobbyen én zijn vaak volatieler.

Voor zover mensen naar box 2 vluchten werkt dit discriminerend tussen grote en kleine beleggers, omdat die laatste vaker onder de 5% blijven. Dit zal zowel bij crowdfunding als crypto gaan gebeuren mijns inziens.

Meer filosofisch betwijfel ik ernstig of papieren winst ook maar iets te maken heeft met “werkelijk rendement”. Al tenminste vanaf de tulpenmania is bekend dat de waarde op papier lang niet altijd te verzilveren is. Zeker niet als iedereen dat tegelijk op 1 januari doet om belasting te kunnen betalen.

Wat betreft de oplossingsrechting, lijkt het mij beter om een eenvoudige vermogensbelasting in te voeren. Die kan een drempel bevatten en evt. wat uitzonderingen voor beleggingen met inherent laag rendement. Dit voorkomt de hierna beschreven administratieve nachtmerrie en zorgt dat het fiscale effect van grote schommelingen in vermogen over langere tijd uitgesmeerd wordt.

Belasting heffen bij verkoop (i.p.v. op papieren winst) is m.i. géén oplossing. Het scheelt wel in de kans dat mensen failliet gaan door slechte timing, maar de administratieve rompslomp blijft even erg. Bovendien moedigt het mensen aan om te lenen tegen hun bezit, wat ook niet bepaald zonder risico is.³

---

²winst moet je gelijk overmaken, verlies wordt slechts verrekend

³<https://www.nrc.nl/nieuws/2022/11/28/cryptobedrijf-blockfi-vraagt-faillissement-aan-in-nasleep-val-ftx-a4149748>

2 Klein gokje, grote gevolgen

Stel dat dit stelsel eerder was ingevoerd.

Jan Modaal koopt op 1 januari 2021 voor €1000 Dogecoin (pakweg 550.000 stuks a €0.0018). Hij beseft dat dit een gok is, maar gezien zijn modale inkomen niet volstrekt roekeloos. Je kan in het casino hooguit je inleg verliezen, toch?

Op het hoogtepunt in mei 2021 is dit €286.000 waard, waarna het weer daalt. Op het peilmoment van 1 januari 2022 is het €82.000 waard (€0.15 per stuk). Uitgaande van een belastingpercentage van 34% moet hij dus €27.000 belasting afrekenen over 2021.

Jan heeft echter geen oneindig doenvermogen en is ook een beetje lui. Bij de fiscus vraagt hij daarom standaard uitstel aan tot 1 september 2022. Door diverse storingen bij de Belastingdienst en omdat zijn aangifte vanwege zijn crypto bezit extra gecontroleerd wordt, krijgt hij de definitieve aanslag pas in september 2023.

De waarde van zijn Dogecoin is inmiddels gezakt naar €32.000, dus Jan moet bijna zijn hele belegging verkopen om belasting te kunnen betalen.

Ter vergelijking, in het huidige stelsel zou hij ieder jaar pakweg 2% belasting betalen, dus ongeveer €1600 over 2021. Ook dat is meer belasting dan zijn oorspronkelijke inleg, maar zelfs als de koers naar €0 was gezakt - wat bij crypto vaak voorkomt - zou hij dat financieel wel kunnen bolweren.

Hoewel in dit voorbeeld Jan uiteindelijk toch nog een kleine beetje winst overhoudt, is het goed denkbaar hoe dit slechter af kan lopen.

Bij een net iets andere timing van de markt, als de piek op 1 januari was geweest i.p.v. in mei, had hij €97.000 moeten betalen, twee en half keer zijn jaarsalaris. Hij zou dan weinig tot niks gehad hebben aan de mogelijkheid om latere verliezen te kunnen verrekenen.

Ook als de koers naar €0 was gezakt, had hij een schuld bij de Belastingdienst van €27.000. Het is maar de vraag of dat openstaande bedrag op tijd met toekomstige verliezen te verrekenen is, of dat de fiscus voor die tijd al beslag op zijn auto en huis heeft gelegd.

De moraal van dit verhaal is dat het belasten van papieren winsten tot een situatie leidt waarbij het risico van beleggen niet meer beperkt is tot je inleg plus een klein beetje. Een (enigszins) verantwoord gokje lijkt qua risicoprofiel nu meer op short gaan.

Het alleen belasten van verzilverde winst helpt hier slechts ten dele. Uit ervaring in VS blijkt dat dit alsnog mensen in de problemen brengt, vooral bij handel *tussen* verschillende crypto's - daarbij ruilt iemand het ene volatiele vermogensbestandsdeel in voor het andere, waarbij winst gerealiseerd wordt, maar niet in "harde" euros verzilverd.⁴

⁴<https://www.barrons.com/articles/crypto-firm-bankruptcy-tax-return-51675879096>

Het kunnen verrekenen met box 1, liefst met terugwerkende kracht over meerdere jaren, zou enigszins kunnen helpen om dit soort grote schokken op te vangen.

Het huidige box 3 systeem, of een echte vermogensbelasting, is inherent veiliger omdat het altijd om kleinere bedragen gaat.

3 Zelfde beleggingsresultaat, ongelijke belasting

Markten zijn grillig en voor een groot deel zijn schommelingen in de koers volstrekt willekeurig. Zeker op korte termijn.

Als je in het huidige stelsel €1000 belegt, maakt het weinig uit of de belegging eerst verbuddelt en dan halveert, of andersom. In beide gevallen heb je op het eind van de rit ongeveer €1000.

Als de belegging eerst halveert, betaal je $34\% * 2\% * €500 = €3,40$ voor het eerste jaar. Als de belegging eerst verdubbelt betaal je $34\% * 2\% * €2000 = €13,60$. Dat scheelt 1% op de oorspronkelijke inleg.

Maar in het nieuwe stelsel maakt die schommeling een fors verschil.

Als de belegging eerst halveert, krijg een tegoed voor latere verrekening: $€500 * 0.34 = €170$. Dit gebruik je vervolgens bij de volgende verdubbeling. Aan het eind van de rit heb je €1000 over.

Als echter de belegging eerst verdubbelt, moet je $€1000 * 0.34 = €340$ afdragen. Hiervoor zal je een deel van de belegging moeten verkopen, waardoor $€2000 - €340 = €1660$ overblijft. Na halvering blijft aan het eind van de rit van €830 over, plus een tegoed wat je *misschien* ooit kan inzetten.

Het is m.i. fundamenteel oneerlijk om bij winst mensen te dwingen tot het liquideren van vermogen, terwijl bij verlies de overheid alle tijd neemt. Zeker bij volatiele beleggingen geldt dat veel mensen nooit de eerder betaalde belasting kunnen verrekenen. Deels omdat ze geen geld meer overhebben om te beleggen, deels omdat je maar hooguit één keer in je leven financieel mazzel hebt.

4 Gedwongen verkoop na koersstijging

De enige manier om relatief veilig te investeren in potentieel volatiele beleggingen is door gediciplineerd op 1 januari genoeg te verkopen. Het moeten verkopen van de meest winstgevende beleggingen is niet marktneutraal. Dat steeds moeten doen op 1 januari is ook niet marktneutraal.

Als iedereen op 1 januari een flinke verkoop moet doen, kan dat in het ergste geval tot een flinke koersval leiden. Dit zal vooral een rol spelen bij beleggingen die grotendeels in Nederlandse particuliere handen zijn, dus waarschijnlijk een Nederlands bedrijf. Een Amerikaans beursgenoteerd bedrijf daarentegen zal er geen last van hebben.

Institutionele beleggers die niet in hetzelfde stramien zitten, kunnen mogelijk voordeel uit dit stelsel halen omdat ze de grote verkoop zien aankomen.

5 10,000 transacties per jaar

Indien iemand zijn of haar salaris in Bitcoin ontvangt en daarmee belasting, huur en dagelijkse boodschappen betaalt, is er continu sprake van gerealiseerde winst of verlies. Dit omdat alles uiteindelijk ten opzichte van de euro berekend moet worden.

In het huidige stelsel is hier geen probleem. Slechts één keer per jaar hoeft iemand de totale hoeveelheid Bitcoin uit te rekenen en te vermenigvuldigen met de koers.

Het miniteus moeten bijhouden van transacties door het hele jaar heen, en alle ingewikkelde berekeningen die daarbij komen kijken, vormt een ernstige ontmoediging voor het gebruik van Bitcoin. Voor sommigen is dat wellicht politiek wenselijk, maar het is i.i.g. niet bepaald marktneutraal.

Voor zover mensen hun coins in beheer geven bij een derde partij (bewaarportemonnee in WWFT jargon), zou die partij als ketenpartner wellicht al deze administratieve handelingen kunnen verrichten. Voor zover mij bekend is echter nog totaal niet met deze potentiële ketenpartners overleg hierover.

Dat roept wel de vraag op of niet-Nederlandse aanbieders in de hele EU gedwongen kunnen worden om gegevens voor ons specifieke stelsel aan te leveren. Dat is een stuk ingewikkelder dan gewoon het saldo per 1 januari. Of omgekeerd of het niet in strijd is met een gelijk Europees speelveld als Nederlandse burgers gedwongen worden om Nederlandse aanbieders te gebruiken, omdat ze anders de administratie niet kunnen bolwerken. Van aanbieders buiten de EU valt al helemaal niet te verwachten dat zij de juiste gegevens kunnen of willen aanleveren. It.t. tot brokers voor beurshandel, die vanaf Nederland toegang gegeven tot internationale markten, is crypto echt een wereldwijde markt.

Hoe dan ook, het gebruik van bewaarportemonnees is niet in lijn met de oorspronkelijke bedoeling van Bitcoin: be your own bank. Kort gezegd betekent het voor de gebruiker een risico op verlies (MtGox, FTX, etc), een dramatisch gebrek aan privacy en gebrek aan autonomie (zo'n dienst kan bepaalde betalingen weigeren).

Wanneer coins in eigen beheer zijn is er geen ketenpartner. En omdat dit stelsel typisch Nederlands is, is het ook niet te verwachten dat algemeen beschikbare software kan helpen bij de nodige administratie. Er zal wellicht een markt ontstaan voor software die specifiek op de Nederlandse markt gericht is, maar dat is een ernstige beperkingen voor de keuzevrijheid van consumenten, en bovendien een veiligheidsrisico (malware).

Maar het kan nog ingewikkelder, dankzij het fenomeen micro payments. Denk hierbij aan een soort fooi voor posts op sociale media (bv. Zaps in Nostr), waarbij iemand i.p.v. een like een paar cent per ontvangt.

De betaling vindt plaats via het Lightning netwerk. Een andere toepassing van micropayments is het per minuut betalen voor podcasts. Zelfs een kleine podcast met duizend luisteraars, ontvangt in een uur dus 60,000 betalingen. Die allemaal tegen net een andere wisselkoers verwerkt moeten worden.

6 Is Bitcoin geld?

De memorie van toelichting, paragraaf 3.2.2 Behandeling banktegoeden zegt het volgende:

Banktegoeden leveren in de regel rendement op in de vorm van rente. Bij banktegoeden in euro's zal in de regel geen sprake zijn van vermogensaanwas. Uit het oogpunt van eenvoud wordt voorgesteld om bij banktegoeden enkel de reguliere voordelen (rente) te belasten. Voordelen als gevolg van vermogensaanwas of vermogenswinst hoeven voor de belastingheffing niet bepaald te worden. Hiermee wordt voorkomen dat alle transacties – in theorie – bijgehouden moeten worden om het indirecte rendement te bepalen. Zoals stortingen van salaris op de bankrekening tot onttrekkingen om een kop koffie te kopen. Dit terwijl het indirecte rendement in de regel zou uitkomen op nul, en banktegoeden in de regel niet worden aangehouden met de bedoeling om daar indirect rendement mee te behalen. Door enkel de reguliere voordelen te belasten blijft de heffing begrijpelijk en eenvoudig, met name voor de grote groep belastingplichtigen met uitsluitend banktegoeden. De keerzijde hiervan is dat vermogenswinst en -verlies bij banktegoeden (bijvoorbeeld als deze worden aangehouden in vreemde valuta) niet in de heffing worden betrokken. Vanuit het belang van een eenvoudige en begrijpelijke belastingheffing vindt het kabinet dit een acceptabele uitkomst.

De eerste vraag die dit oproept is waarom deze uitzondering alleen voor bankair geld van toepassing is en niet voor contant geld. In het verlengde daarvan zal discussie ontstaan of die uitzondering van toepassing is op CBDC's. En als dat zo is, waarom dan ook niet op cryptovaluta, ongeacht of ze in eigen beheer worden gehouden of bij een "bank".

El Salvador erkent Bitcoin als wettig betaalmiddel, dus is het echt juridisch vol te houden dat ponden op een Engelse bankrekening anders belast worden dan Bitcoin?

Om dergelijk juridisch getouwtrek te voorkomen, zou deze uitzondering bij voorbaat al uitgebreid kunnen worden. Dat zou de bovenstaande administratieve nachtmerrie te vermijden.

Echter, mocht de koers flink stijgen, dan is wel de vraag of het eerlijk is om dat in het geheel niet te belasten. Wellicht moet dan onderscheid gemaakt worden tussen coins die simpelweg aangehouden worden en coins die voor salaris, betalingen, etc gebruikt worden. Ook dat zal weer gedoe opleveren.